

Overheid moet spelling Gronings vaststellen

12 febr. 1901

(Van een onzer verslaggevers)

"De provinciale overheid zou net als in Friesland de juiste spelling van het Grunnegers moeten vaststellen". Tot deze conclusie kwam dr. P. J. van Leeuwen uit Loppersum gisteravond in Het Tehuis voor leden van de vereniging 'Stad en Lande' over de geschiedenis van de Groninger literatuur. Volgens de heer Van Leeuwen heeft het erg lang geduurd voordat er een beetje eenheid in de spelling kwam. Tot zo'n 160 jaar geleden valt er niets van Groninger literatuur te bespeuren, terwijl het Gronings destijds toch de voertaal van het gehele gewest was. Het Gronings wordt nu zo'n vier à vijf eeuwen gesproken. Niet alleen de boer, maar ook de elite beheerste de streektaal goed. Men kwam er echter niet toe haar ook als schrijftaal te gebruiken. De eerste pennevruchten waren humoristisch en voor de aardigheid geschreven. Maar men wilde de gewone man er ook wat meer ontwikkeling mee bijbrengen. Het was echter veelal te beleerend en te moraliserend. Het anal-fabetisme werkte evenwel remmend.

De Groninger taal beleefde na de Franse tijd door een groeiend regionaal besef een grote opbloei. De eerste pennevrucht (gedicht) in het Gronings dateert van 1816 van de hand van Geert Jans Cool, een student in de theologie. Notaris Sicco Reinders en de jurist Tjalle Petrus Tresling volgden hem. Omstreeks 1840 was het elan er weer uit.

Vanaf 1870 was er weer een opleving, mede omdat de intermenselijke verhoudingen verbeterden. Liefde en geld waren jarenlang het motief in de literatuur. Eerst aan het eind van de 19e eeuw komt het toneel in het Gronings op. Het waren aanvankelijk uit het Duits vertaalde ordinaire kluchten. Begin deze eeuw waren het met name A. S. de Blécourt en Petitia de Haas-Okken die baanbrekend werk leverden voor een nieuwe periode in de Groninger literatuur, later o.m. gevolgd door Geert Teis, Jan Boer, Jelte Dijkstra. K. ter Laan kreeg faam door het Groninger woordenboek. Volgens de heer van Leeuwen was door het zwakke cultuurbeleid van G.S. van Groningen het enige maandblad, dat er op dit terrein bestond, namelijk "Groningen" geen lang leven beschoren. Hij noemde Simon van Watum de koning van de moderne dichters, "maar vaak moeilijk te lezen".

GROOTEGAST. De collecte voor het Wezeldiakonaat heeft f4585,66 opgebracht.

GROOTEGAST. De bazar voor de supportersvereniging van de voetbalclub Oranje '58 heeft bruto f 6000,- opgebracht.